ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 6 Νοεμβρίου 2013

σχετικά με τα μέτρα της Γερμανίας υπέρ της HoKaWe Eberswalde GmbH SA.34721 (2012/C) (πρώην 2012/NN)

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2013) 7058]

(Το κείμενο στη γερμανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2014/206/ΕΕ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 108 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις [1] και λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Στις 30 Απριλίου 2012, η Επιτροπή έλαβε την καταγγελία μιας εταιρείας επεξεργασίας ξύλου με έδρα στο ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου, σύμφωνα με την οποία μια 15-ετής σύμβαση-πλαίσιο η οποία συνήφθη μεταξύ του ομόσπονδου κράτους του Βρανδεμβούργου και της HoKaWe Eberswalde GmbH (στο εξής HoKaWe) συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

(2) Στις 11 Μαΐου 2012, η Επιτροπή απέστειλε στη Γερμανία μη εμπιστευτική εκδοχή της καταγγελίας και ζήτησε περαιτέρω πληροφορίες. Σε επιστολή της 6ης Ιουνίου 2012 η Γερμανία υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί της καταγγελίας και διαβίβασε τις πληροφορίες που ζητήθηκαν.

(3) Στις 27 Αυγούστου 2012 η Επιτροπή διαβίβασε μη εμπιστευτική εκδοχή της εν λόγω απάντησης στον καταγγέλλοντα και ζήτησε να ενημερωθεί εάν ο καταγγέλλων επιθυμούσε να δώσει συνέχεια στο θέμα. Ο καταγγέλλων απάντησε στις 4 Σεπτεμβρίου 2012 ότι δεν θα αποσύρει την καταγγελία.

(4) Η Επιτροπή γνωστοποίησε στη Γερμανία με επιστολή της 19ης Δεκεμβρίου 2013 την απόφασή της να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας σχετικά με την ενίσχυση, βάσει του άρθρου 108 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ.

(5) Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* [2]. Η Επιτροπή κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με το μέτρο.

(6) Με επιστολή της 28ης Φεβρουαρίου 2013, η Γερμανία υπέβαλε τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση. Επιπλέον, η Επιτροπή έλαβε στις 30 Απριλίου 2013 τις παρατηρήσεις δύο ενδιαφερόμενων μερών, και στις 3 Μαΐου 2013 τις παρατηρήσεις του καταγγέλλοντος.

(7) Στις 17 Μαΐου 2013 διαβιβάστηκαν στη Γερμανία οι μη εμπιστευτικές εκδοχές των εν λόγω παρατηρήσεων. Η Γερμανία έλαβε θέση επί των παρατηρήσεων στις 11 Ιουνίου 2013, και συμπλήρωσε τις εν λόγω παρατηρήσεις με επιστολή της 13ης Ιουνίου 2013.

(8) Με επιστολές της 2ας Αυγούστου 2013, της 17ης Σεπτεμβρίου 2013 και της 23ης Σεπτεμβρίου 2013, η Επιτροπή απέστειλε περαιτέρω αιτήσεις παροχής πληροφοριών στη Γερμανία, στις οποίες η Γερμανία απάντησε με επιστολές της 15ης Αυγούστου 2013, της 20ής Σεπτεμβρίου 2013 και της 1ης Οκτωβρίου 2013 αντίστοιχα.

---

[1] ΕΕ C 99 της 5.4.2013, σ. 79.
[2] Βλέπε υποσημείωση 1.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

2.1. **Η ενισχυόμενη επιχείρηση**

(9) Η HoKaWe είναι εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, η οποία εκμεταλλεύεται εμπορικώς μονάδα παραγωγής ενέργειας από βιομάζα με καύση ξύλου στο Eberswalde (Βρανδεμβούργο). Η εν λόγω μονάδα κατασκευάστηκε το 2005 και άρχισε να λειτουργεί το 2006. Τον Ιούνιο του 2011, το περιφερειακό δικαστήριο της Φρανκφούρτης επί του Όδερου κίνησε διαδικασία αφερεγγυότητας επί των περιουσιακών στοιχείων της HoKaWe. Εντούτοις, η επιχείρηση διατηρεί μέχρι στιγμής την οικονομική της δραστηριότητα.

(10) Η περιφέρεια του Barnim επέδειξε ενδιαφέρον για την απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων της HoKaWe προκειμένου να συνεχιστεί η λειτουργία της μονάδας· τον Μάιο του 2012 εγκρίθηκε κατά τη συνεδρίαση των πιστωτών η σύμβαση για τη μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων της HoKaWe, και η πώληση κατοχυρώθηκε με συμβολαιογραφική πράξη. Ωστόσο, δεδομένου ότι το ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου δεν έχει συναινέσει στη μεταβίβαση της σύμβασης-πλαίσιο όσον αφορά τις παραδόσεις ξυλείας από το δάσος του Βρανδεμβούργου (η σύμβαση-πλαίσιο αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας απόφασης) στον νέο ιδιοκτήτη, η περιφέρεια του Barnim υπαναχώρησε από τη σύμβαση πώλησης.

2.2. **Περιγραφή του μέτρου**

(11) Τον Ιούνιο του 2005, το ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου και η HoKaWe σύναψαν σύμβαση-πλαίσιο για τις παραδόσεις ξυλείας από το δάσος του Βρανδεμβούργου. Η εν λόγω σύμβαση ορίζει την ποσότητα καθώς και τους όρους και τις προϋποθέσεις για τις παραδόσεις ξυλείας ([3]) στην HoKaWe για περίοδο 15 ετών (από την 1η Ιουνίου 2006 έως την 1η Ιουνίου 2021). Η σύμβαση αφορά παράδοση όγκου 150 000 κυβικών μέτρων ετησίως (μέγιστη ακτίνα παράδοσης 70 km) από την κοντινή μονάδα παραγωγής στο Eberswalde.

(12) Στη σύμβαση είχε καθοριστεί αρχική τιμή βάσης ύψους 15,50 ευρώ ανά κυβικό μέτρο για το 2004. Επιπλέον, το κείμενο της σύμβασης προέβλεπε ετήσιες αναπροσαρμογές των τιμών, οι οποίες έπρεπε να συμφωνούνται μεταξύ των μερών με βάση την εξέλιξη του δείκτη τιμών βιομηχανικής ξυλείας της Ομοσπονδιακής Στατιστικής Υπηρεσίας ([4])· τυχόν αλλαγές στην τιμή του ξύλου σε σχέση με την τιμή βάσης θα έπρεπε να βαρύνουν κατά 50 % τον αγοραστή και κατά 50 % τον πωλητή (στο εξής: *«ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών»*).

(13) Για τον υπολογισμό της αντίστοιχης αναπροσαρμογής των τιμών, η σύμβαση περιελάμβανε επίσης τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο (στο εξής: *«μαθηματικός τύπος αναπροσαρμογής των τιμών»* ή *«μαθηματικός τύπος»*):

$$\text{ISE} = 15{,}50€/\text{rm} + \frac{\text{Index} - 135{,}89\%}{135{,}89\%} €/\text{rm}*15{,}50*0{,}5$$

(14) Κατά συνέπεια, είναι απαραίτητη η διάκριση μεταξύ της ρήτρας αναπροσαρμογής των τιμών, όπως ορίζει το *κείμενο* της σύμβασης, και του *μαθηματικού τύπου* αναπροσαρμογής των τιμών.

(15) Σύμφωνα με τη Γερμανία, η *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών* εκφράζει τις προθέσεις των μερών. Αυτό υποστηρίζεται από εσωτερικό σημείωμα του Υπουργείου Γεωργίας, Περιβάλλοντος και Χωροταξίας του Βρανδεμβούργου της 1ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με μια συνάντηση μεταξύ των εκπροσώπων του ομόσπονδου κράτους του Βρανδεμβούργου και των εκπροσώπων της HoKaWe, το οποίο καταδεικνύει με σαφήνεια ότι η αναπροσαρμογή των τιμών που επιδιώχθηκε από τα μέρη κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων αντιστοιχεί στη *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών*. Υποστηρίζεται περαιτέρω από σημείωμα του Υπουργείου Οικονομικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων του Βρανδεμβούργου της 5ης Ιανουαρίου 2011, στο οποίο προτείνεται η προσαρμογή ή ερμηνεία της σύμβασης-πλαίσιο κατά τρόπο που θα τηρείται η διατύπωσή της προκειμένου να εκφράζονται οι πραγματικές προθέσεις των μερών.

(16) Επίσης, ο *μαθηματικός τύπος* ήταν εσφαλμένος, όπως επιβεβαιώθηκε από τη Γερμανία και από δύο πραγματογνωμοσύνες ([5]), που εκπονήθηκαν το 2010 για το κράτος του Βρανδεμβούργου, και δεν επέφερε αποτέλεσμα που εξέφραζε τις προθέσεις των μερών όπως αναφέρονταν στη *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών*.

([3]) Η σύμβαση αφορά μεταφερόμενη σκληρή και μαλακή ξυλεία με μήκος 3 μ. και διάμετρο 3 έως 70 εκ., από δασικό δρόμο. Επιτρέπονται τα σάπια ξύλα και τα λυγισμένα ξύλα.

([4]) Βλέπε Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία: https://www.destatis.de/DE/ZahlenFakten/GesamtwirtschaftUmwelt/Preise/PreisindizesLandForstwirtschaft/Tabellen/ErzeugerpreiseForstwirtschaft.html

([5]) Εκπονήθηκε εξωτερική πραγματογνωμοσύνη από τη RAUE LLP, που αποτελεί εξωτερικό νομικό σύμβουλο του ομόσπονδου κράτους του Βρανδεμβούργου· το Υπουργείο του Βρανδεμβούργου εκπονεί εσωτερικά περαιτέρω πραγματογνωμοσύνη.

(17) Μετά την έναρξη ισχύος της σύμβασης, η τιμή προσαρμόστηκε με βάση τον *μαθηματικό τύπο*. Σε αντίθεση με τις προθέσεις που εκφράστηκαν στο *κείμενο* της σύμβασης, οι αναπροσαρμογές των τιμών που υπολογίζονταν σύμφωνα με τον *μαθηματικό τύπο* δεν εξέφραζαν την πραγματική εξέλιξη του δείκτη τιμών βιομηχανικής ξυλείας, οδηγώντας σε τιμές που ήταν σημαντικά χαμηλότερες από τη μέση τιμή για την ξυλεία από το δάσος του Βρανδεμβούργου. Επιπλέον, ο *μαθηματικός τύπος* δεν οδήγησε στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα του ομοιόμορφου επιμερισμού του κινδύνου από τις διακυμάνσεις των τιμών, μεταξύ του ομόσπονδου κράτους και της HoKaWe.

(18) Αυτό οφείλεται στο γεγονός, όπως επισημάνθηκε στην αιτιολογική σκέψη (16), ότι ο *μαθηματικός τύπος* ήταν εσφαλμένος και δεν εξέφραζε μαθηματικά τις προθέσεις των μερών όπως ορίζονταν στη *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών* ([6]).

(19) Επιπλέον, από την επιστολή της Γερμανίας, της 28ης Φεβρουαρίου 2013, καταδεικνύεται ότι κατά τη διάρκεια της σύμβασης τα μέρη άσκησαν επανειλημμένα τη διακριτική τους ευχέρεια όσον αφορά τις παραμέτρους για τον υπολογισμό της αναπροσαρμογής των τιμών βάσει του *μαθηματικού τύπου* ([7]). Η Γερμανία ενημέρωσε την Επιτροπή ότι οι λόγοι για αυτό δεν προκύπτουν από τα αρχεία.

(20) Οι δύο πραγματογνωμοσύνες που εκπονήθηκαν για το ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου το 2010 (βλέπε αιτιολογική σκέψη (16) επεσήμαναν ενδεχόμενα νομικά προβλήματα σχετικά με την κρατική ενίσχυση, και συνέστησαν την τροποποίηση της σύμβασης με την αλλαγή του *μαθηματικού τύπου*. Ως εκ τούτου, κατόπιν διαπραγματεύσεων μεταξύ της HoKaWe και του ομόσπονδου κράτους του Βρανδεμβούργου, τα μέρη σύναψαν στις 26 Αυγούστου 2011 τροποποιημένη εκδοχή της σύμβασης, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2011. Η τροποποιημένη εκδοχή αντιμετώπισε τα προβλήματα που περιγράφονται στις αιτιολογικές σκέψεις (12) έως (19), ορίζοντας ότι από την 1η Ιουλίου 2011 οι τιμές θα πρέπει να αναπροσαρμοστούν σύμφωνα με τη *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών* και, κατά συνέπεια, σύμφωνα με τις αρχικές προθέσεις των μερών. Συνεπώς, από την ημερομηνία αυτή και μετά, ο *μαθηματικός τύπος* δεν αποτελούσε πλέον μέρος της σύμβασης και δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί.

(21) Επιπλέον, το ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου αποφάσισε να μην συνεχίσει τη σύμβαση με τους μελλοντικούς επενδυτές που θα αποκτήσουν τα περιουσιακά στοιχεία της HoKaWe.

2.3. **Λόγοι κίνησης της διαδικασίας**

(22) Στις 19 Δεκεμβρίου 2012 η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει επίσημη διαδικασία έρευνας βάσει του άρθρου 108 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ (στο εξής «απόφαση κίνησης της διαδικασίας»).

(23) Σε αυτήν, η Επιτροπή διατύπωσε την προκαταρκτική άποψη ότι η εφαρμογή της σύμβασης-πλαίσιο που έχει συναφθεί μεταξύ του ομόσπονδου κράτους του Βρανδεμβούργου και της HoKaWe περιλαμβάνει στοιχεία ενίσχυσης.

(24) Η Επιτροπή, με βάση εκ των προτέρων θεώρηση, αμφιβάλλει κατά πόσον ένας ιδιώτης πωλητής στην αγορά θα είχε αποδεχθεί την αμοιβή που προκύπτει από την εφαρμογή του περιγραφόμενου *μαθηματικού τύπου αναπροσαρμογής των τιμών*.

(25) Ακόμη και αν θεωρηθεί ότι τα συμβαλλόμενα μέρη δεν ήταν ενήμερα για τον εσφαλμένο *μαθηματικό τύπο*, η Επιτροπή έχει σοβαρές αμφιβολίες για το κατά πόσον η Γερμανία ενήργησε σύμφωνα με τους κανόνες της αγοράς κατά την εφαρμογή της σύμβασης. Αυτό προέκυψε από την εξέλιξη της τιμής του ξύλου που πωλείται στο πλαίσιο της σύμβασης, γεγονός που κατέδειξε ότι η τιμή που υπολογίστηκε με βάση τον *μαθηματικό τύπο* οδήγησε σε τιμή σημαντικά χαμηλότερη από τη μέση τιμή της ξυλείας στο ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου. Ένας συνετός ιδιώτης πωλητής που θα βρισκόταν σε παρόμοια κατάσταση θα είχε αξιοποιήσει πάραυτα κάθε δυνατότητα τροποποίησης της μεθόδου αναπροσαρμογής των τιμών. Η Γερμανία, ωστόσο, συνέχισε να χρησιμοποιεί τον *μαθηματικό τύπο* έως το 2011.

(26) Με βάση αυτές τις εκτιμήσεις, η Επιτροπή κατέληξε στο προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι, για το χρονικό διάστημα από την έναρξη ισχύος της σύμβασης (1η Ιουνίου 2006) έως την τροποποίησή της (30ή Ιουνίου 2011), δεν μπορεί να αποκλειστεί η πιθανή εύνοια υπέρ της HoKaWe και, ως εκ τούτου, η ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης. Δεδομένου ότι η νομική βάση για το συμβιβάσιμο της ενίσχυσης δεν είναι προφανής, ούτε ισχυρίζεται κάτι τέτοιο η Γερμανία, η Επιτροπή έχει περαιτέρω αμφιβολίες για το κατά πόσο το μέτρο μπορεί να θεωρηθεί συμβατό με την εσωτερική αγορά.

([6]) Σύμφωνα με την πραγματογνωμοσύνη της εταιρείας RAUE LLP, οι προθέσεις των μερών, όπως εκφράζονται στη *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών*, θα μπορούσαν να εκφραστούν από τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο:

$$P = 15{,}50€/\text{rm} + \frac{\text{Index}_{n+1} - \text{Index}_n}{\text{Index}_n} €/\text{rm}*15{,}50*0{,}5$$

([7]) Για παράδειγμα, για τον υπολογισμό της τιμής που ισχύει από την 1η Ιουλίου 2006, χρησιμοποιήθηκε η τιμή του δείκτη του Ιουλίου 2006 αντί της τιμής του δείκτη του Ιανουαρίου 2005, όπως απαιτείται από τη σύμβαση.

3. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

(27) Κατά τη διάρκεια της επίσημης διαδικασίας έρευνας, η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από τον καταγγέλλοντα καθώς και από δύο ενδιαφερόμενα μέρη.

(28) Ο καταγγέλλων διαβίβασε εσωτερικά σημειώματα του Υπουργείου Γεωργίας, Περιβάλλοντος και Χωροταξίας του Βρανδεμβούργου, τον Δεκέμβριο του 2003 και τον Μάρτιο του 2004. Σύμφωνα με τον καταγγέλλοντα, τα εν λόγω σημειώματα καταδεικνύουν ότι πριν από τη σύναψη της σύμβασης είχαν εκφραστεί ανησυχίες σχετικά με διάφορες πτυχές της σύμβασης: Όσον αφορά τις συνέπειες της σύμβασης κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή, στο σημείωμα του Δεκεμβρίου του 2003 διαπιστώθηκε ότι, ήδη για το έτος 2004, η σύμβαση θα είχε ως αποτέλεσμα τιμή πολύ χαμηλότερη από τα προηγούμενα επίπεδα τιμών βιομηχανικής ξυλείας. Ομοίως, στο εσωτερικό σημείωμα του Μαρτίου του 2004 επισημάνθηκε ότι η μέθοδος αναπροσαρμογής των τιμών θα οδηγούσε σε παράλογες παραχωρήσεις στις τιμές από το ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου· ως εκ τούτου, προτάθηκε ρητώς η επανεξέταση της σύμβασης ή η επαναδιαπραγμάτευση ορισμένων σημείων.

(29) Ο καταγγέλλων ισχυρίστηκε ότι με την ισχύουσα κατάσταση κανένας ιδιώτης πωλητής δεν θα είχε συνάψει τέτοια σύμβαση, και ότι ένας ιδιώτης πωλητής θα είχε αναλάβει άμεσα δράση όταν θα καθίστατο σαφές ότι οι τιμές ήταν χαμηλότερες από τις τιμές της αγοράς, και δεν θα περίμενε πέντε έτη. Επιπλέον, όσον αφορά την αναπροσαρμογή των τιμών, ο καταγγέλλων ισχυρίστηκε ότι οι τιμές που συμφωνήθηκαν δεν αντικατόπτριζαν την πραγματική ανάπτυξη στην αγορά ξυλείας, αντίθετα επέφεραν αθέμιτο πλεονέκτημα στην HoKaWe. Ο καταγγέλλων υπολογίζει ότι το ποσό της ενίσχυσης που χορηγήθηκε από το 2006 έως το 2011 ανέρχεται σε 7,3 εκατ. ευρώ (λαμβάνοντας υπόψη τη μέση τιμή ξύλου που είχε συμφωνηθεί μεταξύ του καταγγέλλοντος και άλλων προμηθευτών).

(30) Η Επιτροπή έλαβε επίσης παρατηρήσεις από δύο μονάδες επεξεργασίας ξύλου στο ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου. Οι επιχειρήσεις αυτές ισχυρίστηκαν ότι, λόγω της μακροπρόθεσμης σύμβασης, ένα σημαντικό μέρος της ξυλείας που παράγεται από το δάσος του Βρανδεμβούργου αποσύρθηκε από την περιφερειακή αγορά ξυλείας, γεγονός που οδήγησε σε αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και έθεσε σε κίνδυνο την ύπαρξη των μικρών μονάδων επεξεργασίας ξύλου στο ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου.

4. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

(31) Η Γερμανία επέμεινε στην άποψή της ότι η σύμβαση-πλαίσιο ήταν σύμφωνη με τους κανόνες της αγοράς και, ως εκ τούτου, δεν περιελάμβανε ενίσχυση.

(32) Σύμφωνα με τη Γερμανία, κατά τη χρονική στιγμή της σύναψης της σύμβασης δεν υφίστατο αγορά για την ξυλεία για παραγωγή ενέργειας· κατά συνέπεια, τα μέρη συμφώνησαν να βασίσουν την τιμή που έπρεπε να καταβληθεί από την HoKaWe στην τιμή της βιομηχανικής ξυλείας, και τις αναπροσαρμογές των τιμών στην εξέλιξη του δείκτη βιομηχανικής ξυλείας. Η Γερμανία υποστήριξε επίσης ότι το *κείμενο* της σύμβασης εξέφραζε την αποσκοπούμενη λειτουργία αναπροσαρμογής των τιμών, ωστόσο παραδέχθηκε ταυτόχρονα ότι η εφαρμογή του *μαθηματικού τύπου* οδήγησε σε αποτελέσματα που δεν ανταποκρίνονταν στην επιδιωκόμενη κατανομή του κινδύνου από τις διακυμάνσεις των τιμών στα μέρη.

(33) Ως εκ τούτου, η Γερμανία υποστήριξε ότι η αρχική τιμή βάσης και η *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών*, που ορίζονται στο κείμενο της σύμβασης, δηλαδή οι αναπροσαρμογές των τιμών με βάση τον δείκτη τιμών βιομηχανικής ξυλείας στη Γερμανία και η ομοιόμορφη κατανομή του κινδύνου από τις διακυμάνσεις των τιμών στα μέρη, πρέπει να θεωρηθεί ότι ήταν σύμφωνες με τους κανόνες της αγοράς κατά το χρονικό διάστημα της σύναψης της σύμβασης.

(34) Σύμφωνα με τη Γερμανία, η δασική διοίκηση του Βρανδεμβούργου ανακάλυψε μόνο κατά τη διάρκεια της αναδιοργάνωσής της, τον Ιανουάριο του 2009, ότι η εφαρμογή *του μαθηματικού τύπου* είχε ως αποτέλεσμα να καταβάλλει η HoKaWe χαμηλότερες τιμές σε σχέση με άλλες εταιρείες. Ως εκ τούτου, οι αρμόδιες αρχές του Βρανδεμβούργου ζήτησαν το 2010 από την εταιρεία RAUE LLP την εκπόνηση πραγματογνωμοσύνης σχετικά με τη σύμβαση, διεξήγαγαν δε εσωτερικό νομικό έλεγχο της σύμβασης. Οι δύο αυτές πραγματογνωμοσύνες επεσήμαναν ενδεχόμενα νομικά προβλήματα σχετικά με την κρατική ενίσχυση. Επιπλέον, το Υπουργείο Οικονομικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, σε σημείωμά του της 5ης Ιανουαρίου 2011, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών* είναι σύμφωνη με τους κανόνες της αγοράς, ωστόσο η αναπροσαρμογή των τιμών με βάση τον *μαθηματικό τύπο* συνιστά κρατική ενίσχυση· ως εκ τούτου, πρότεινε την τροποποίηση της σύμβασης προκειμένου να εκφραστούν οι πραγματικές προθέσεις των μερών με την αλλαγή του *μαθηματικού τύπου*. Το ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου ακολούθησε την εν λόγω σύσταση τον Αύγουστο του 2011.

(35) Η Γερμανία υποστηρίζει ότι το ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου ενήργησε σύμφωνα με τους κανόνες της αγοράς τροποποιώντας τη σύμβαση το 2011· δεν ήταν δυνατό να επέμβει νωρίτερα, καθότι έπρεπε να τηρηθούν οι υφιστάμενες συμβάσεις και δεδομένου ότι η σύμβαση μπορούσε να τροποποιηθεί μόνο κατόπιν συμφωνίας μεταξύ των μερών.

(36) Επιπλέον, η Γερμανία ισχυρίζεται ότι η σύμβαση δεν συνιστά κρατική ενίσχυση, δεν στρεβλώνει τον ανταγωνισμό, ούτε επηρεάζει τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών.

5. **ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ**

5.1. **Ύπαρξη ενίσχυσης**

(37) Σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που στρεβλώνουν ή απειλούν να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.

(38) Σύμφωνα με την πάγια πρακτική της Επιτροπής και όπως επιβεβαιώνεται από τη νομολογία, κριτήριο για τον έλεγχο του κατά πόσον μια εμπορική συναλλαγή μεταξύ ενός δημόσιου φορέα και μιας οικονομικής οντότητας συνιστά κρατική ενίσχυση αποτελεί η αρχή του ιδιώτη επενδυτή στην οικονομία της αγοράς. Σύμφωνα με την εν λόγω αρχή, όταν το κράτος ενεργεί στην αγορά ως εμπορικός φορέας εκμετάλλευσης, πρέπει να δρα κατά τρόπο ανάλογο με έναν ιδιωτικό φορέα, διαφορετικά οι ενέργειές του συνιστούν κρατική ενίσχυση. Ως εκ τούτου, το κριτήριο για τη χορήγηση ενίσχυσης είναι κατά πόσον ένας ιδιώτης επιχειρηματίας θα συμπεριφερόταν κατά τον ίδιο τρόπο σε παρόμοια κατάσταση, δηλαδή εάν στην προκειμένη περίπτωση θα είχε πωλήσει τα περιουσιακά στοιχεία, αγαθά ή υπηρεσίες στην ίδια τιμή (αρχή του ιδιώτη επενδυτή στην οικονομία της αγοράς). Σύμφωνα με την εν λόγω αρχή, μη οικονομικοί παράγοντες δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη ως λόγοι για την αποδοχή χαμηλότερης τιμής. Η αρχή αυτή έχει εφαρμοστεί κατ' επανάληψη από την Επιτροπή και επιβεβαιώνεται πάντα από το Δικαστήριο ([8]).

(39) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θα πρέπει να διευκρινίσει στην παρούσα υπόθεση κατά πόσον ένας ιδιώτης πωλητής θα ήταν διατεθειμένος να συνάψει συμφωνία με παρόμοια περίοδο ισχύος, με παρόμοια αρχική τιμή βάσης και με ανάλογο μηχανισμό αναπροσαρμογής των τιμών.

(40) Όπως αναφέρεται στις αιτιολογικές σκέψεις (11) και (12), η 15ετής σύμβαση-πλαίσιο προέβλεπε ότι οι τιμές πρέπει να αναπροσαρμόζονται ετησίως σύμφωνα με την εξέλιξη του δείκτη τιμών βιομηχανικής ξυλείας και ότι οι αντίστοιχες αλλαγές στην αρχική τιμή βάσης, η οποία ορίστηκε στα 15,50 ευρώ ανά κυβικό μέτρο, θα πρέπει να βαρύνουν κατά το ήμισυ το κράτος και κατά το ήμισυ την HoKaWe. Η σύμβαση περιείχε επίσης έναν *μαθηματικό τύπο* για τον υπολογισμό της εν λόγω αναπροσαρμογής των τιμών.

Μακρά περίοδος ισχύος της σύμβασης

(41) Ο καταγγέλλων υποστήριξε ότι η 15-ετής περίοδος ισχύος της σύμβασης δεν συνηθίζεται στην αγορά.

(42) Ωστόσο, η Επιτροπή δεν διαθέτει στοιχεία που θα δικαιολογούν ότι η εν λόγω περίοδος ισχύος δεν είναι σύμφωνη με τους κανόνες της αγοράς. Παρότι μια περίοδος ισχύος 15 ετών φαίνεται ότι είναι σχετικά μακρά, ένας πωλητής μπορεί κάλλιστα να συνδεθεί με έναν αγοραστή, εφόσον με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται για τον πωλητή — όπως συμβαίνει στο πλαίσιο της παρούσας σύμβασης — η πώληση σταθερών όγκων ξυλείας, κάτι το οποίο δεν πληρούσε, τουλάχιστον εν μέρει, τις ποιοτικές απαιτήσεις της βιομηχανικής ξυλείας.

(43) Για τον λόγο αυτόν και ενόψει της προβλεπόμενης κατανομής κινδύνου από τις διακυμάνσεις των τιμών, δεν μπορεί να αποκλειστεί η σύναψη σύμβασης με ανάλογη περίοδο ισχύος από έναν ιδιώτη πωλητή.

Συμφωνημένη αρχική τιμή βάσης

(44) Ομοίως, όσον αφορά την αρχική τιμή βάσης ύψους 15,50 ευρώ ανά κυβικό μέτρο, η Επιτροπή δεν διαθέτει κανένα στοιχείο ότι η τιμή αυτή δεν ήταν σύμφωνη με τους κανόνες της αγοράς.

(45) Όπως υποστήριξε η Γερμανία, κατά το χρονικό διάστημα της σύναψης της σύμβασης, δεν υφίστατο καθιερωμένη τιμή στην αγορά ως προς την ξυλεία για παραγωγή ενέργειας. Ως εκ τούτου, τα συμβαλλόμενα μέρη σύναψαν τη σύμβαση-πλαίσιο με βάση την τιμή για τη βιομηχανική ξυλεία. Σύμφωνα με τον πίνακα τιμών της βιομηχανικής ξυλείας στην αγορά που υπέβαλε ο καταγγέλλων, οι τιμές μεταξύ 15,50 ευρώ ανά κυβικό μέτρο και 17,50 ευρώ ανά κυβικό μέτρο για το έτος 2004, και μεταξύ 15,00 ευρώ ανά κυβικό μέτρο και 17,00 ευρώ ανά κυβικό μέτρο για το έτος 2005 μπορούν να θεωρηθούν ότι συνάδουν με τους κανόνες της αγοράς. Λαμβάνοντας επίσης υπόψη το γεγονός ότι επρόκειτο για μακροπρόθεσμη σύμβαση, η συμφωνηθείσα αρχική τιμή βάσης ύψους 15,50 ευρώ ανά κυβικό μέτρο ήταν σύμφωνη με τις τιμές για τη βιομηχανική ξυλεία στην αγορά.

([8]) Βλέπε, μεταξύ άλλων, απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Μαρτίου 1991, Ιταλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής, υπόθεση C-305/89 («Alfa Romeo»), Συλλογή 1991, I-1603, σκέψεις 18 και 19· απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Απριλίου 1998, Cityflyer Express Ltd κατά Επιτροπής, υπόθεση T-16/96, Συλλογή 1998, II-757, σκέψη 51· απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Ιανουαρίου 1999, Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH και Lech-Stahlwerke GmbH κατά Επιτροπής, συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-129/95, T-2/96 και T-97/96, Συλλογή 1999, II-17, σκέψη 104· απόφαση του Πρωτοδικείου της 28ης Φεβρουαρίου 2012, Land Burgenland και Δημοκρατία της Αυστρίας κατά Επιτροπής, συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-268/08 και T-281/08, Συλλογή 2012, II-0000, σκέψη 48.

(46) Επιπλέον, ένα εσωτερικό σημείωμα του Υπουργείου Γεωργίας, Περιβάλλοντος και Χωροταξίας του Βρανδεμβούργου, της 1ης Οκτωβρίου 2003, καταδεικνύει ότι οι εκπρόσωποι του ομόσπονδου κράτους του Βρανδεμβούργου πρότειναν κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων αρχική τιμή βάσης ύψους 15,50 ευρώ ανά κυβικό μέτρο, ενώ αντίθετα η HoKaWe πρότεινε την τιμή των 15,00 ευρώ ανά κυβικό μέτρο. Τα μέρη συμφώνησαν τελικά να θεσπίσουν την υψηλότερη τιμή, δηλαδή 15,50 ευρώ ανά κυβικό μέτρο.

(47) Η αρχική τιμή βάσης ύψους 15,50 ευρώ ανά κυβικό μέτρο μπορεί, επομένως, να θεωρηθεί σύμφωνη με τους κανόνες της αγοράς. Δεδομένης της έλλειψης καθιερωμένης τιμής στην αγορά για σκοπούς σύγκρισης, και δεδομένου ότι οι ποιοτικές απαιτήσεις ως προς την ξυλεία για παραγωγή ενέργειας δεν υπερβαίνουν, τουλάχιστον, εκείνες της βιομηχανικής ξυλείας, ήταν εύλογο για το ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου να συνάψει σύμβαση σύμφωνα με την οποία η τιμή θα βασίζεται στην τιμή της βιομηχανικής ξυλείας (τιμή βάσης). Η συμφωνηθείσα τιμή ήταν το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων μεταξύ των μερών και ήταν εντός του εύρους των τιμών της αγοράς για τη βιομηχανική ξυλεία στο ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου. Η τιμή συμφωνήθηκε συνεκτιμώντας την ποιότητα του ξύλου που διατίθετο από το δάσος του Βρανδεμβούργου ([9]), και συνεπώς αντιστοιχεί με την τιμή που θα θεωρείτο αποδεκτή από έναν ιδιώτη πωλητή όσον αφορά την ποιότητα της ξυλείας που παραδίδεται.

Αναπροσαρμογή των τιμών

(48) Όσον αφορά την αναπροσαρμογή των τιμών, και όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική σκέψη (14), είναι αναγκαία η διάκριση μεταξύ της *ρήτρας αναπροσαρμογής των τιμών* και των αναπροσαρμογών των τιμών που εφαρμόζονται πραγματικά επί τη βάσει του *μαθηματικού τύπου*.

(49) Η Επιτροπή δεν διαθέτει στοιχεία που να υποδηλώνουν ότι η *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών* δεν ήταν σύμφωνη με τους κανόνες της αγοράς. Σύμφωνα με τη διατύπωση της αιτιολογικής σκέψης (45), όσον αφορά την αρχική τιμή βάσης δεν υπήρχε δείκτης για την εξέλιξη των τιμών της ξυλείας για παραγωγή ενέργειας. Ως εκ τούτου, ήταν εύλογο αφενός η αρχική τιμή βάσης να βασιστεί στην τιμή της βιομηχανικής ξυλείας, και αφετέρου να συναφθεί συμφωνία σχετικά με τις αναπροσαρμογές των τιμών παράλληλα με τον δείκτη τιμών βιομηχανικής ξυλείας.

(50) Επιπλέον, το κείμενο της σύμβασης προέβλεπε ότι στα μέρη θα κατανεμηθεί ισομερώς ο κίνδυνος από τη διακύμανση των τιμών. Δεδομένου ότι η εξέλιξη των τιμών κατά τη στιγμή της σύναψης δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθεί με σαφήνεια, ο εν λόγω μηχανισμός όριζε ότι στα δύο μέρη θα κατανεμηθεί τόσο ο κίνδυνος όσο και τα (δυνητικά) κέρδη, γεγονός που θα ευνοούσε και το ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου. Δεδομένης αυτής της αβεβαιότητας, ένας ιδιώτης πωλητής θα μπορούσε επίσης να συμφωνήσει με την εν λόγω ρήτρα. Ως εκ τούτου, η ρήτρα αυτή θεωρείται ότι είναι σύμφωνη με τους κανόνες της αγοράς.

(51) Συνεπώς συνάγεται ότι η *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών*, η οποία προέβλεπε την εξέλιξη της τιμής παράλληλα με τον δείκτη τιμών βιομηχανικής ξυλείας και μια ισομερή κατανομή του κινδύνου από τις διακυμάνσεις των τιμών μεταξύ των μερών, ήταν σύμφωνη με τους κανόνες της αγοράς και ότι ένας συνετός ιδιώτης θα είχε συνάψει μια τέτοια σύμβαση.

(52) Όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι πραγματικές αναπροσαρμογές των τιμών βασίστηκαν στον *μαθηματικό τύπο*. Όπως διαφαίνεται από τον ακόλουθο συνοπτικό πίνακα, οι τιμές που προέκυψαν από την εφαρμογή του *μαθηματικού τύπου* ήταν σημαντικά χαμηλότερες από τις τιμές που θα προέκυπταν από την εφαρμογή της *ρήτρας αναπροσαρμογής των τιμών*:

(σε ευρώ/κυβικό μέτρο)

	Πραγματικά καταβληθείσα τιμή (με βάση την εφαρμογή του μαθηματικού τύπου)	Τιμή που υπολογίζεται βάσει της *ρήτρας αναπροσαρμογής των τιμών* (*)	Μέση τιμή για πάσης φύσεως ξυλεία στο ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου
2006	13,00	15,42	17,72
2007	13,21	15,95	21,02
2008	16,55	20,96	22,76
2009	16,42	20,76	19,20

([9]) Κατά τη διάρκεια της επίσημης διαδικασίας έρευνας, ενδιαφερόμενα μέρη διαμαρτυρήθηκαν ότι, εξαιτίας της σύμβασης με την HoKaWe, αποσύρθηκαν μεγάλες ποσότητες βιομηχανικής ξυλείας από την αγορά, γεγονός που υποδηλώνει ότι η ξυλεία για την παραγωγή ενέργειας, που παραδόθηκε στην HoKaWe, περιελάμβανε σημαντικές ποσότητες βιομηχανικής ξυλείας.

(σε ευρώ/κυβικό μέτρο)

	Πραγματικά καταβληθείσα τιμή (με βάση την εφαρμογή του μαθηματικού τύπου)	Τιμή που υπολογίζεται βάσει της *ρήτρας αναπροσαρμογής των τιμών* (*)	Μέση τιμή για πάσης φύσεως ξυλεία στο ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου
2010	16,14	20,03	24,50
2011	15,79	19,33	μη διαθέσιμο

(*) τα στοιχεία υποβλήθηκαν από τη Γερμανία

(53) Ο πίνακας καταδεικνύει επίσης ότι οι τιμές που υπολογίζονται βάσει του *μαθηματικού τύπου* αφενός ήταν σημαντικά χαμηλότερες από τις τιμές που θα προέκυπταν από την εφαρμογή της *ρήτρας αναπροσαρμογής των τιμών*, και αφετέρου ήταν σημαντικά χαμηλότερες από τις μέσες τιμές στο ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου.

(54) Επιπλέον, τα αποτελέσματα του *μαθηματικού τύπου* είχαν ήδη προβλεφθεί πριν από τη σύναψη της σύμβασης. Το γεγονός αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία δεδομένου ότι, προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσον ένας ιδιώτης πωλητής στην αγορά θα είχε ενεργήσει με τον ίδιο ή παρόμοιο τρόπο όπως το ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου, είναι απαραίτητη η διεξαγωγή εκ των προτέρων αξιολόγησης της σύμβασης ([10]).

(55) Όπως επισημαίνεται στις αιτιολογικές σκέψεις (16) και (18), ο *μαθηματικός τύπος* ήταν εσφαλμένος και δεν εξέφραζε τις προθέσεις των μερών όπως ορίζονταν στη *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών*. Όπως επιβεβαιώνεται και από την πραγματογνωμοσύνη της εταιρείας RAUE LLP, οι εν λόγω προθέσεις θα μπορούσαν να εκφραστούν μαθηματικά από τον ακόλουθο τύπο:

$$P = 15{,}50€/rm + \frac{Index_{n+1} - Index_n}{Index_n} €/rm * 15{,}50 * 0{,}5$$

(56) Ωστόσο, τα συμβαλλόμενα μέρη αφαίρεσαν ένα σταθερό ποσό αντί του $Δείκτη_n$. Παρότι η αφαίρεση του σταθερού ποσού μπορεί να δικαιολογηθεί υπό ορισμένες προϋποθέσεις, θα πρέπει τουλάχιστον να δίνει ως αποτέλεσμα τη συμφωνηθείσα αρχική τιμή βάσης για το έτος κατά το οποίο συνήφθη η σύμβαση. Στην προκειμένη περίπτωση, ωστόσο, τα μέρη επέλεξαν μια αφαίρεση η οποία, ήδη από το έτος της σύναψης, οδήγησε σε τιμή σημαντικά χαμηλότερη από τη συμφωνηθείσα αρχική τιμή βάσης ύψους 15,50 ευρώ ανά κυβικό μέτρο, η οποία ήταν σύμφωνη με τους κανόνες της αγοράς.

(57) Ως εκ τούτου, κατά το χρονικό διάστημα σύναψης της σύμβασης ήταν αντικειμενικά προβλέψιμο το γεγονός ότι ο *μαθηματικός τύπος* ήταν εσφαλμένος και δεν επέφερε τις τιμές που είχαν συμφωνηθεί στη *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών*.

(58) Σε αυτήν την περίπτωση, ένας ιδιώτης πωλητής θα είχε χρησιμοποιήσει διαφορετικό μαθηματικό τύπο ή τουλάχιστον θα ζητούσε αλλαγή του *μαθηματικού τύπου*, ιδιαίτερα δεδομένου ότι τα μέρη είχαν συμφωνήσει στο *κείμενο* της σύμβασης ότι οι αναπροσαρμογές των τιμών θα πρέπει να συντελούνται σύμφωνα με τον δείκτη βιομηχανικής ξυλείας και ο κίνδυνος από τις διακυμάνσεις των τιμών θα βαρύνει κατά το ήμισυ το κράτος και κατά το ήμισυ την HoKaWe (όπως εκφράστηκε στη *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών*).

(59) Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η εξέλιξη των τιμών στο πλαίσιο της σύμβασης δεν ήταν το αυτόματο αποτέλεσμα ενός προκαθορισμένου μαθηματικού υπολογισμού οριζόμενου στον *μαθηματικό τύπο*. Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη (19), από τα στοιχεία που υπέβαλε η Γερμανία κατά τη διάρκεια της επίσημης διαδικασίας έρευνας προκύπτει μάλλον ότι ο *μαθηματικός τύπος* αναπροσαρμόστηκε αρκετές φορές κατά τη διάρκεια της σύμβασης ([11]).

(60) Όπως καταφαίνεται σαφώς στον πίνακα στην αιτιολογική σκέψη (52), οι εν λόγω προβλέψιμες αρνητικές επιπτώσεις από την εφαρμογή του *μαθηματικού τύπου* έγιναν πραγματικότητα, δεδομένου ότι η τιμή που κατέβαλε η HoKaWe ήταν σημαντικά χαμηλότερη από την τιμή που θα προέκυπτε από τη *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών*. Επιπλέον, η τιμή ήταν σημαντικά χαμηλότερη από τη μέση τιμή της ξυλείας από το δάσος του Βρανδεμβούργου, δηλαδή από την τιμή στην οποία το ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου πωλούσε ξυλεία σε άλλες εταιρείες ([12]).

([10]) Βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Μαΐου 2002, Γαλλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής, υπόθεση C-482/99, Συλλογή 2002, I-4397, σκέψεις 70-72· απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Ιουνίου 2012, Επιτροπή κατά EDF, υπόθεση C-124/10 P, Συλλογή 2012, I-0000, σκέψεις 83-85 και 105.

([11]) Αυτό έγινε παράλληλα με την προσαρμογή του *μαθηματικού τύπου* προκειμένου να ληφθεί υπόψη ο νέος υπολογισμός του δείκτη βιομηχανικής ξυλείας στο νέο έτος βάσης από τη γερμανική Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία.

([12]) Όπως διαφαίνεται από τον πίνακα στην αιτιολογική σκέψη (52), η εφαρμογή της *ρήτρας αναπροσαρμογής των τιμών* θα μπορούσε, με εξαίρεση το έτος 2009, να οδηγήσει επίσης σε τιμές χαμηλότερες από τη μέση τιμή στο ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου, ωστόσο σε σημαντικά μικρότερο βαθμό. Όπως έχει ήδη εξηγηθεί, όσον αφορά τη συμμόρφωση της ρήτρας αναπροσαρμογής των τιμών προς τους κανόνες της αγοράς, μια συνήθης εμπορική συναλλαγή, βάσει της -αρχής του πλήρους ανταγωνισμού, με έναν σημαντικό πελάτη που θα διασφαλίζει μακροπρόθεσμα μεγάλους και σταθερούς όγκους πωλήσεων μπορεί να οδηγήσει σε τιμές χαμηλότερες από τον μέσο όρο της αγοράς. Βλέπε επίσης την απόφαση της Επιτροπής C(2012) 834 τελικό σχετικά με το μέτρο SA.19045 [Εικαζόμενη ενίσχυση της Βαυαρίας (βαυαρική διοίκηση του Εθνικού Δρυμού) με τη μορφή μακροπρόθεσμων συμβάσεων παράδοσης ξύλου με την εταιρεία Klausner], αιτιολογικές σκέψεις 47 επ.

(61) Επομένως, ήταν γνωστό και αποδεκτό από το κράτος το γεγονός ότι η εφαρμογή του *μαθηματικού τύπου* δεν οδήγησε στο επιθυμητό αποτέλεσμα της εξέλιξης των τιμών με βάση τον δείκτη για τη βιομηχανική ξυλεία με την κατανομή του κινδύνου από τις διακυμάνσεις των τιμών μεταξύ των μερών.

Συμπέρασμα

(62) Μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι, παρόλο που η *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών* θα είχε οδηγήσει σε τιμές χαμηλότερες από τη μέση τιμή για το ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου, οι εν λόγω τιμές θα ήταν σύμφωνες με τους κανόνες της αγοράς. Είχαν βασιστεί σε συνετές θεωρήσεις και διαπραγματεύσεις μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι και ένας ιδιωτικός φορέας στην αγορά θα είχε συνάψει σύμβαση με τους ίδιους ή παρόμοιους όρους.

(63) Ωστόσο, η πραγματική αναπροσαρμογή των τιμών που εφαρμόστηκε από τα συμβαλλόμενα μέρη βάσει του *μαθηματικού τύπου* δεν εξέφρασε τους εν λόγω όρους, οι οποίοι ήταν σύμφωνοι με τους κανόνες της αγοράς, και οδήγησε σε σημαντικά χαμηλότερες τιμές από αυτές που θα προέκυπταν από την εφαρμογή της *ρήτρας αναπροσαρμογής των τιμών* (και, ακόμη περισσότερο, από τη μέση τιμή για την ξυλεία στο ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου).

(64) Παρόλο που η εξέλιξη των τιμών βάσει της *ρήτρας αναπροσαρμογής των τιμών* εκφράζει μια εύλογη επιχειρηματική απόφαση και μια δίκαιη κατανομή των κινδύνων από τις διακυμάνσεις των τιμών μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, οι τιμές που προκύπτουν από την εφαρμογή του *μαθηματικού τύπου* ήταν σημαντικά χαμηλότερες και, επιπλέον, δεν εξέφραζαν την εν λόγω κατανομή του κινδύνου. Σε αντίθεση με την υπόθεση SA.19045 [Εικαζόμενη ενίσχυση της Βαυαρίας (βαυαρική διοίκηση του Εθνικού Δρυμού) με τη μορφή μακροπρόθεσμων συμβάσεων προμήθειας ξύλου με την εταιρεία Klausner] ([13]), στην οποία η Επιτροπή έκρινε ότι οι τιμές κάτω από τον μέσο όρο της αγοράς δεν περιείχαν κρατική ενίσχυση, καθώς η αγορά είχε πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα και το ομόσπονδο κράτος της Βαυαρίας προσπάθησε να προσελκύσει έναν σημαντικό πελάτη που θα διασφάλιζε μακροπρόθεσμα μεγάλους και σταθερούς όγκους πωλήσεων, κανένα από τα πραγματικά περιστατικά της παρούσας υπόθεσης δεν δικαιολογούσε τιμές χαμηλότερες από αυτές που θα προέκυπταν από τη *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών*. Η *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών* που έχει συμφωνηθεί μεταξύ των μερών είχε λάβει υπόψη τη μακροπρόθεσμη φύση της σύμβασης και την ποιότητα του ξύλου προς πώληση, και θα είχε ήδη επιφέρει τιμές χαμηλότερες από τη μέση τιμή στο ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου. Δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι ένας ιδιώτης φορέας της αγοράς θα είχε συμφωνήσει σε ακόμη χαμηλότερες τιμές.

(65) Αυτό επιβεβαιώνεται εξάλλου από τις παρατηρήσεις της Γερμανίας, στις οποίες καταφαίνεται ότι η *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών* εξέφραζε τις πραγματικές προθέσεις των μερών. Επιπλέον, το 2011 το ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου διαπραγματεύτηκε την τροποποίηση της σύμβασης η οποία απέρριπτε τον εσφαλμένο *μαθηματικό τύπο*, ως απάντηση στις δύο νομικές πραγματογνωμοσύνες του 2010 που αναφέρονται ανωτέρω στην αιτιολογική σκέψη (16), οι οποίες είχαν επισημάνει νομικά προβλήματα σχετικά με την κρατική ενίσχυση λόγω της εφαρμογής του *μαθηματικού τύπου*. Συνεπώς, το ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου διαπραγματεύτηκε την τροποποίηση της σύμβασης χωρίς τον μαθηματικό τύπο προκειμένου να υλοποιήσει τις πραγματικές προθέσεις των μερών και να θέσει τέλος στις ανησυχίες περί κρατικών ενισχύσεων.

(66) Επομένως, η εφαρμογή της σύμβασης (και ιδίως οι αναπροσαρμογές των τιμών με βάση τον *μαθηματικό τύπο*) δεν θα γινόταν αποδεκτή από έναν ιδιώτη πωλητή και δεν είναι σύμφωνη με τους κανόνες της αγοράς.

(67) Η Γερμανία υποστήριξε ότι η κυβέρνηση του Βρανδεμβούργου, κατά τη διάρκεια αναδιοργάνωσης της δασικής διοίκησης το 2009, πληροφορήθηκε για πρώτη φορά ότι οι τιμές που πράγματι καταβλήθηκαν από την HoKaWe δεν συμμορφώνονταν με την εξέλιξη των τιμών, όπως αποσκοπούσε η *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών*, κάτι που οδήγησε σε τιμές σημαντικά χαμηλότερες από τις τιμές παράδοσης ξυλείας σε άλλες εταιρείες· εν συνεχεία, το ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου ενήργησε κατά τρόπο σύμφωνο με τους κανόνες της αγοράς, αφενός διατάζοντας τις δύο πραγματογνωμοσύνες που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη (16) και αφετέρου διεξάγοντας επαναδιαπραγμάτευση της σύμβασης, η οποία οδήγησε σε τροποποίησή της το 2011.

(68) Ωστόσο, τα εν λόγω επιχειρήματα δεν ευσταθούν. Πρώτον, όπως αναφέρεται στις αιτιολογικές σκέψεις (54) έως (57), οι επιπτώσεις του *μαθηματικού τύπου* είχαν ήδη προβλεφθεί κατά το χρονικό διάστημα της σύναψης της σύμβασης. Δεύτερον, ένας ιδιώτης πωλητής στην αγορά που επιδιώκει να διασφαλίσει την εφαρμογή της λύσης που συμφωνήθηκε με τη μορφή της *ρήτρας αναπροσαρμογής των τιμών* και, ως εκ τούτου, παρακολουθεί τις αναπροσαρμογές των τιμών, θα είχε αντιδράσει άμεσα ζητώντας την επαναδιαπραγμάτευση της τιμής. Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη (65), η επιτυχής επαναδιαπραγμάτευση της σύμβασης από το ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου μάλλον επιβεβαιώνει ότι ο *μαθηματικός τύπος* δεν εξέφραζε τις πραγματικές προθέσεις των μερών (όπως συμφωνήθηκαν στη *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών*). Καταδεικνύεται επίσης ότι η HoKaWe δεν μπορούσε να αρνηθεί την απόρριψη του μαθηματικού τύπου.

(69) Κατά συνέπεια, η HoKaWe είχε οικονομικό πλεονέκτημα από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της σύμβασης (1η Ιουνίου 2006) έως την τροποποίηση της σύμβασης (30ή Ιουνίου 2011).

([13]) ό.π.

(70) Επιπρόσθετα, πληρούνται όλα τα άλλα κριτήρια για τη χορήγηση ενίσχυσης δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Το πλεονέκτημα ήταν επιλεκτικό, δεδομένου ότι η σύμβαση ευνόησε ρητά μια συγκεκριμένη επιχείρηση. Το πλεονέκτημα χορηγήθηκε από τις αρχές ενός κράτους μέλους, και συγκεκριμένα από το ομόσπονδο κράτος του Βρανδεμβούργου. Ο μέσος όγκος ξυλείας που πωλήθηκε στη HoKaWe σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης ήταν σημαντικός· η παράδοση ξυλείας με ευνοϊκούς όρους βελτίωσε τη θέση του αποδέκτη στην αγορά σε σχέση με τους ανταγωνιστές του και, επομένως, προκάλεσε στρέβλωση του ανταγωνισμού. Η αγορά ξυλείας είναι ανοιχτή στον ανταγωνισμό από άλλα κράτη μέλη. Ακόμη και αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η σύμβαση παράδοσης καλύπτει μόνο την ξυλεία που προέρχεται από δάση σε ακτίνα έως 70 km από το Eberswalde, το Eberswalde βρίσκεται πολύ κοντά στα σύνορα με την Πολωνία (30 km). Ως εκ τούτου, η ενίσχυση επηρεάζει επίσης τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Κατά συνέπεια, μπορεί να συναχθεί ότι η εφαρμογή της σύμβασης, η οποία είχε ως αποτέλεσμα την καταβολή τιμών βάσει του *μαθηματικού τύπου*, συνιστά κρατική ενίσχυση.

(71) Η εν λόγω τροποποίηση της σύμβασης, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2011, πρέπει να θεωρηθεί ότι επέφερε τη λήξη του μέτρου της κρατικής ενίσχυσης. Η τροποποίηση αυτή προβλέπει ότι από την 1η Ιουλίου 2011 και μετά, οι αναπροσαρμογές των τιμών έπρεπε να γίνονται σύμφωνα με τη *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών* ώστε να επιβεβαιώνονται και να εφαρμόζονται ορθά οι αρχικές προθέσεις των μερών. Δεδομένου ότι η τροποποιημένη σύμβαση είναι σύμφωνη με τους κανόνες της αγοράς, η Επιτροπή θεωρεί ότι μετά την 30ή Ιουνίου 2011 η HoKaWe δεν είχε οικονομικό πλεονέκτημα από πληρωμές στο πλαίσιο της σύμβασης.

5.2. **Συμβατότητα με την εσωτερική αγορά**

(72) Η Γερμανία δεν ισχυρίζεται ότι υφίσταται νομική βάση για τη συμβατότητα της ενίσχυσης, και η εν λόγω νομική βάση δεν είναι προφανής. Το πλεονέκτημα της HoKaWe που προκύπτει από την εφαρμογή της σύμβασης για το χρονικό διάστημα από τον Ιούνιο του 2006 έως τον Ιούνιο του 2011 αποτελεί, ως εκ τούτου, μια μη συμβατή με την εσωτερική αγορά κρατική ενίσχυση.

5.3. **Υπολογισμός του στοιχείου ενίσχυσης**

(73) Όπως εξηγήθηκε στις αιτιολογικές σκέψεις (49) έως (51), η *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών* θεωρείται ότι είναι σύμφωνη με τους κανόνες της αγοράς. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θεωρεί ότι το στοιχείο ενίσχυσης συνίσταται στη διαφορά μεταξύ της τιμής που είναι καταβλητέα βάσει της *ρήτρας αναπροσαρμογής των τιμών* και της τιμής που πράγματι καταβάλλεται σύμφωνα με τον *μαθηματικό τύπο* ([14]).

	α) Πραγματικά καταβληθείσα τιμή (σε ευρώ ανά κυβικό μέτρο) (*)	β) Τιμή σύμφωνα με τη *ρήτρα αναπροσαρμογής των τιμών* (σε ευρώ ανά κυβικό μέτρο)	γ) Διαφορά μεταξύ α) και β) (*)	δ) Ποσότητα ξυλείας που έχει πράγματι παραδοθεί (σε κυβικά μέτρα)	ε) Στοιχείο ενίσχυσης: γ) × δ) (σε ευρώ) (*)
2006	13,00	15,42	2,42	13 115,73	31 794
2007	13,21	15,95	2,74	142 792,67	391 452
2008	16,55	20,96	4,41	137 683,00	607 291
2009	16,42	20,76	4,34	141 273,68	613 128
2010	16,14	20,03	3,89	139 045,38	540 699
2011	15,79	19,33	3,54	62 680,29	222 051
				Σύνολο	**2 406 415**

(*) Τα ποσά στις στήλες α) και γ) έχουν στρογγυλοποιηθεί· η στήλη ε) έχει υπολογιστεί με βάση τα ακριβή στοιχεία, ενώ το τελικό αποτέλεσμα στρογγυλοποιήθηκε στο πλησιέστερο ποσό σε ευρώ.

(74) Συνεπώς, το ποσό της ενίσχυσης που χορηγήθηκε στην HoKaWe ανέρχεται στα 2 406 415 ευρώ.

([14]) Η πραγματικά καταβληθείσα τιμή όπως υποβλήθηκε από τη Γερμανία με επιστολή της 1ης Οκτωβρίου 2013.

6. **ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ**

(75) Σύμφωνα με τις διατάξεις της ΣΛΕΕ και την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η Επιτροπή είναι αρμόδια να αποφασίσει ότι το οικείο κράτος μέλος οφείλει να καταργήσει ή να τροποποιήσει την ενίσχυση εάν διαπιστώσει ότι είναι ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά ([15]). Επίσης, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η υποχρέωση ενός κράτους μέλους να καταργήσει ενίσχυση την οποία η Επιτροπή έχει θεωρήσει ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά αποσκοπεί στην αποκατάσταση της πρότερης κατάστασης ([16]). Σε αυτό το πλαίσιο, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται όταν ο δικαιούχος επιστρέψει τα ποσά που χορηγήθηκαν υπό μορφή παράνομης ενίσχυσης χάνοντας έτσι το πλεονέκτημα που είχε έναντι των ανταγωνιστών του στην αγορά και η κατάσταση επανέρχεται σε αυτήν που επικρατούσε πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης ([17]).

(76) Σύμφωνα με τη νομολογία, το άρθρο 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 ([18]) ορίζει ότι: "Σε περίπτωση αρνητικής απόφασης για υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο […]".

(77) Δεδομένου ότι το εν λόγω μέτρο δεν κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή κατά παράβαση του άρθρου 108 της ΣΛΕΕ και, ως εκ τούτου, συνιστά παράνομη και ασυμβίβαστη προς την εσωτερική αγορά ενίσχυση, η ενίσχυση πρέπει να ανακτηθεί προκειμένου η κατάσταση στην αγορά να επανέλθει στην κατάσταση που επικρατούσε πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης. Η ανάκτηση θα πρέπει να καλύπτει το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο δικαιούχος απέκτησε πλεονέκτημα, δηλαδή το χρονικό διάστημα μεταξύ της ημερομηνίας κατά την οποία η ενίσχυση τέθηκε στη διάθεση του αποδέκτη και της πραγματικής ανάκτησής της· τα προς είσπραξη ποσά περιλαμβάνουν τους δεδουλευμένους τόκους έως την πραγματική ανάκτηση.

7. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ**

(78) Η εφαρμογή της σύμβασης-πλαισίου μεταξύ του ομόσπονδου κράτους του Βρανδεμβούργου και της HoKaWe από τη σύναψή της (1η Ιουνίου 2006) έως την τροποποίησή της (30ή Ιουνίου 2011) συνιστά κρατική ενίσχυση που είναι ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά. Ως εκ τούτου, η ενίσχυση πρέπει να ανακτηθεί από την HoKaWe μαζί με τους τόκους ανάκτησης.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η κρατική ενίσχυση ύψους 2 406 415 ευρώ, που χορηγήθηκε παράνομα από τη Γερμανία στην HoKaWe Eberswalde GmbH κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, είναι ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.

Άρθρο 2

1. Η Γερμανία υποχρεούται να ανακτήσει από τον δικαιούχο την ενίσχυση που αναφέρεται στο άρθρο 1.

2. Το ποσό που πρέπει να ανακτηθεί περιλαμβάνει τόκους για το χρονικό διάστημα από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης προς τον δικαιούχο έως την ημερομηνία πραγματικής ανάκτησης.

3. Οι τόκοι υπολογίζονται με τη μέθοδο του ανατοκισμού σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου V των κανονισμών της Επιτροπής (ΕΚ) αριθ. 794/2004 ([19]) και (ΕΚ) αριθ. 271/2008 ([20]) για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004.

Άρθρο 3

1. Η ανάκτηση της ενίσχυσης που αναφέρεται στο άρθρο 1 είναι άμεση και πραγματική.

2. Η Γερμανία διασφαλίζει ότι η παρούσα απόφαση είναι εκτελεστέα εντός τεσσάρων μηνών από την κοινοποίησή της.

([15]) Βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1973, Επιτροπή κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, υπόθεση C-70/72, Συλλογή 1973, 813, σκέψη 13

([16]) Βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Σεπτεμβρίου 1994, Βασίλειο της Ισπανίας κατά Επιτροπής, συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-278/92, C-279/92 και C-280/92, Συλλογή 1994, I-4103, σκέψη 75.

([17]) Βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Ιουνίου 1999, Βασίλειο του Βελγίου κατά Επιτροπής, υπόθεση C-75/97, Συλλογή 1999, I-3671, σκέψεις 64-65.

([18]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1).

([19]) ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 1.

([20]) ΕΕ L 82 της 25.3.2008, σ. 1.

Άρθρο 4

1. Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, η Γερμανία υποβάλλει στην Επιτροπή τα ακόλουθα στοιχεία:

α) το συνολικό ποσό (αρχικό κεφάλαιο και τόκοι) που θα πρέπει να ανακτηθεί από τον δικαιούχο·

β) λεπτομερή περιγραφή των μέτρων που έχουν ήδη ληφθεί και που πρόκειται να ληφθούν με στόχο τη συμμόρφωση με την παρούσα απόφαση·

γ) έγγραφα που αποδεικνύουν ότι ο δικαιούχος έχει κληθεί να επιστρέψει την ενίσχυση.

2. Η Γερμανία θα ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με την πρόοδο των μέτρων που λαμβάνει για την εκτέλεση της παρούσας απόφασης έως ότου ολοκληρωθεί η ανάκτηση της δηλούμενης στο άρθρο 1 ενίσχυσης. Εφόσον ζητηθεί εκ μέρους της Επιτροπής, η Γερμανία παρέχει αμελλητί όλες τις πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που έχει ήδη λάβει ή πρόκειται να λάβει για να συμμορφωθεί προς την παρούσα απόφαση. Επίσης, η Γερμανία παρέχει λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τα ποσά της ενίσχυσης και τους τόκους που έχουν ήδη επιστραφεί από τον δικαιούχο.

Άρθρο 5

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

Βρυξέλλες, 6 Νοεμβρίου 2013.

Για την Επιτροπή
Joaquín ALMUNIA
Αντιπρόεδρος